Standpunt: Herexamenvrije zomer

1. Aanwezigheden en belangrijke documenten

Document

- Rapport grote studentenbevraging (GSB)
- Verslag WG onderwijs 3 maart 2026 (verslag)
- Beleidsplan Studentenraad 2026 (beleidsplan)

Aanwezigheden

We hebben een uitgebreide bevraging rondgestuurd aan de studenten in november. We danken alle studenten die op deze manier van zich laten horen en zo mee participeerden aan dit standpunt.

De vertegenwoordiging van de studenten bestond uit een groepje van 6 studenten: **Aike Salien** (Onderwijsraad voor FOW), **Sarah Mian** (Onderwijsraad voor FWET), **Sarah Verhoog** (Facultair Vertegenwoordiger voor FREC en Coördinator Communicatie), **Luna Alewaters** (Onderwijsraad voor FLW), **Dina Alitem** (Facultair vertegenwoordiger voor FLW en Coördinator Samenleving en Ethiek) en **Noor Belmans** (Facultair vertegenwoordiger voor FBE).

Coördinator Onderwijs, Yorn Maes, zat de werkgroep voor en schrijft het standpunt.

2. Inleiding

a. (R)evoluties in het hoger onderwijs.

Toelichting

Het hoger onderwijs staat niet stil. Nieuwe ideeën over de organisatie van onderwijs en evaluatie steken regelmatig de kop op en worden, al dan niet na debat, ingevoerd in de structuren van instellingen. Eén van deze ideeën is de zogenaamde herexamenvrije zomer, waarbij studenten een periode tussen twee academiejaren gegarandeerd les- en examenvrij zijn. Dit concept krijgt de laatste jaren steeds meer aandacht binnen het hoger onderwijs en wordt reeds in verschillende hogescholen toegepast (Thomas More, Karel de Gote Hogeschool). Begin dit academiejaar is het ook op de radar gebracht van de Studentenraad dat sommige universiteiten minstens dit idee wilden onderzoeken en eventueel zelf inpassen in de eigen structuren. Omdat het voor de Studentenraad belangrijk is om als eerste zich te positioneren in dit debat, en dit debat zo vanaf de meet af aan richting te geven, besloot de Algemene Vergadering van de Studentenraad dit op te nemen in het beleidsplan, in het onderdeel Onderwijs. De coördinator onderwijs kreeg zo de taak op zich om dit te onderzoeken en te bepalen, in samenspraak met de studenten, of de Studentenraad dit idee zal ondersteunen of eerder de boot zal afhouden.

Dit standpunt is niet gemaakt om het debat te beslechten, maar juist om het te openen. Dit standpunt dient te worden gelezen als een momentopname in het academiejaar 2025-2026. Wanneer dit thema verder zou worden uitgewerkt, moet men absoluut terug naar de studenten trekken om opnieuw, met de aanbevelingen geformuleerd in dit standpunt, dit idee af te toetsen en zo een gedragen standpunt uit te bouwen. Dit geldt zowel voor de toekomstige Studentenraad, als voor de universiteit.

Besluit

> **De Studentenraad zal standpunt innemen, als eerste, in het debat rond de herexamenvrije zomer. Dit standpunt moet dan ook zo gelezen worden, als een eerste analyse van dit idee in 2025-2026.**

b. Dit standpunt

Toelichting

Dit standpunt is ontwikkeld op basis van drie elementen. Ten eerste vertrekt het vanuit het Beleidsplan van de Studentenraad. Dit Beleidsplan vormt de basis waarop de coördinatoren thematisch werken en waarin dit onderwerp expliciet werd opgenomen om verder te onderzoeken en een duidelijke stand van zaken te formuleren.

Ten tweede werd de Grote Studentenbevraging (GSB) zo opgesteld dat de nodige informatie kon worden verzameld bij de studenten zelf. Op die manier kon worden nagegaan hoe studenten tegenover de idee van een herexamenvrije zomer staan en welke aandachtspunten zij daarbij formuleren.

Ten derde werd, na afloop van de bevraging, een werkgroep georganiseerd waarin studentenvertegenwoordigers de resultaten hebben besproken en geïnterpreteerd. Op basis van deze bespreking heeft de Coördinator Onderwijs een ontwerp van standpunt opgesteld.

Dit ontwerp werd vervolgens voorgelegd aan en goedgekeurd door de Algemene Vergadering van de Studentenraad van 18 maart 2026. In wat volgt wordt het standpunt van de Studentenraad over de herexamenvrije zomer uiteengezet, zoals ontwikkeld in het academiejaar 2025-2026.

3. De voor- en nadelen van de idee van een herexamenvrije zomer

a. Voordelen

Een eerste argument dat vaak naar voren wordt geschoven in het debat over een herexamenvrije zomer, is dat studenten hun herexamen zouden kunnen afleggen op een moment waarop de leerstof nog vers in het geheugen zit. Wanneer een student een examen net niet heeft gehaald, kan het voldoende zijn om nog een beperkte periode verder te studeren om bepaalde onderdelen beter onder de knie te krijgen. Wanneer een herexamen pas meerdere maanden later plaatsvindt, moet de student vaak een aanzienlijk deel van de leerstof opnieuw verwerken. Dit kan de studielast vergroten.

Daarnaast wordt vaak gewezen op de mogelijke voordelen voor de planning van de zomervakantie. In het huidige systeem houden veel studenten een groot deel van de zomer vrij omdat zij niet weten wanneer hun herexamens zullen plaatsvinden. Hierdoor wordt het moeilijker om vakanties, studentenjobs of andere activiteiten te plannen. Een systeem waarin de zomer gegarandeerd examenvrij is, kan voor meer duidelijkheid zorgen en studenten toelaten hun vakantie beter te organiseren.

Een derde element dat in de discussie naar voren komt, is de mogelijke flexibiliteit bij een zware examenperiode. Sommige studenten ervaren tijdens de examens een hoge druk wanneer meerdere vakken kort na elkaar worden geëvalueerd. In bepaalde gevallen kiezen studenten er daarom voor om een examen niet af te leggen en dit uit te stellen naar de herexamens. Wanneer herexamens dichter bij de eerste examenkans liggen, zou dit voor sommige studenten extra flexibiliteit kunnen creëren.

Tot slot wordt het idee van een herexamenvrije zomer soms gekoppeld aan het bredere principe van deconnectie. Een duidelijke periode zonder academische verplichtingen kan studenten de mogelijkheid geven om na een intens academiejaar volledig tot rust te komen. Dit kan bijdragen aan een beter evenwicht tussen studie en ontspanning en kan een duidelijker onderscheid creëren tussen de studietijd en de vakantieperiode.

b. Nadelen

Tegenover deze mogelijke voordelen staan ook een aantal belangrijke bezorgdheden. Een eerste punt dat vaak wordt aangehaald, is de studietijd die studenten nodig hebben om zich voor te bereiden op een herexamen. In het huidige systeem beschikken studenten over meerdere weken, en vaak zelfs maanden, om leerstof opnieuw te verwerken en eventuele hiaten in hun kennis weg te werken. Wanneer herexamens kort na de eerste examenkans plaatsvinden, kan deze voorbereidingstijd aanzienlijk worden ingekort.

Dit probleem kan nog groter worden voor studenten die meerdere herexamens moeten afleggen. Wanneer deze herexamens binnen een beperkte periode plaatsvinden, kan het moeilijk worden om elk vak voldoende voor te bereiden. Studenten moeten hun studietijd dan verdelen over verschillende vakken, wat de slaagkansen mogelijk negatief kan beïnvloeden.

Daarnaast werd ook gewezen op de impact voor studenten die tijdens de examenperiode te maken krijgen met persoonlijke of onverwachte moeilijkheden. In het huidige systeem hebben studenten na een moeilijke periode vaak nog langere tijd om zich opnieuw te organiseren en zich voor te bereiden op een herexamen. Wanneer herexamens sneller volgen op de eerste examenkans, kan deze herstelperiode verdwijnen of aanzienlijk worden verkort.

Tot slot kan een vervroeging van de herexamens ook gevolgen hebben voor de organisatie van het academiejaar. Wanneer herexamens bijvoorbeeld in een zeer korte periode na de examens moeten plaatsvinden, kan dit leiden tot een intensere examenperiode en tot meer organisatorische druk voor zowel studenten als docenten. Ook kan het de werkdruk binnen het academiejaar verhogen wanneer evaluatiemomenten dichter op elkaar worden georganiseerd.

> **Uit deze elementen blijkt dat de idee van een herexamenvrije zomer zowel voordelen als duidelijke aandachtspunten met zich meebrengt. Het debat hierover gaat daarom niet enkel over de vraag of herexamens al dan niet in de zomer plaatsvinden, maar ook over de bredere organisatie van het academiejaar en de impact daarvan op studenten. Het is belangrijk om in dat kader die twee debatten niet los van elkaar te voeren.**

4. Analyse van de resultaten van de Grote StudentenBevraging

a. Resultaten uit de bevraging: rapporten van de Grote StudentenBevraging

De werkgroep onderwijs heeft de resultaten van de studentenbevraging besproken en geïnterpreteerd in functie van het debat over een mogelijke herexamenvrije zomer. Uit deze bespreking blijkt dat de resultaten geen eenduidig beeld geven en dat studenten momenteel geen uitgesproken voorkeur hebben voor één bepaald systeem.

In de eerste plaats blijkt uit de resultaten dat er geen duidelijke meerderheid bestaat voor het behoud van het huidige systeem of voor de invoering van een herexamenvrije zomer. Een aanzienlijk deel van de studenten geeft aan geen uitgesproken mening te hebben over het onderwerp. Volgens de werkgroep kan dit erop wijzen dat veel studenten zich nog moeilijk een concreet beeld kunnen vormen van hoe een herexamenvrije zomer er in de praktijk zou uitzien.

Wanneer de positieve antwoorden worden samengenomen, blijkt er wel licht meer steun te bestaan voor een herexamenvrije zomer dan voor het behoud van het huidige systeem. Tegelijkertijd is er ook merkbare

terughoudendheid ten aanzien van veranderingen aan de academische kalender. De werkgroep concludeert hieruit dat studenten niet noodzakelijk principieel tegen verandering zijn, maar dat er momenteel onvoldoende duidelijkheid bestaat om een uitgesproken standpunt in te nemen, al lijkt er daarmee ook geen sterke afkeur te bestaan voor het huidige systeem

Opvallend is bovendien dat studenten anders reageren wanneer concrete voorstellen worden voorgelegd. Wanneer bijvoorbeeld wordt gevraagd of herexamens in juli zouden moeten plaatsvinden of dat de examens in de lesvrije week van februari georganiseerd zouden moeten worden, blijkt dat een grote meerderheid van de studenten dit niet wenselijk vindt. Dit suggereert dat de aantrekkelijkheid van het concept sterk afhangt van de concrete uitwerking van het systeem. Vooral de lesvrije week blijkt voor studenten zeer belangrijk.

Daarnaast blijkt uit de resultaten dat veel studenten hun planning vandaag reeds organiseren met het oog op mogelijke herexamens. Studenten houden vaak rekening met het feit dat zij in augustus nog examens kunnen hebben en passen hun vakantieplannen en studentenjobs hierop aan. Dit wijst erop dat het huidige systeem voor veel studenten weliswaar onzekerheid met zich meebrengt, maar tegelijk ook een gekende realiteit vormt waarmee studenten leren omgaan.

De werkgroep concludeert daarom dat de resultaten van de bevraging in de eerste plaats wijzen op een behoefte aan meer duidelijkheid. Studenten lijken open te staan voor het idee van een herexamenvrije zomer, maar willen eerst een duidelijk en concreet voorstel zien van hoe een aangepaste academische kalender eruit zou zien voordat zij hierover een definitief standpunt innemen.

b. De Grote StudentenBevraging zelf geanalyseerd: wat kon beter?

Het is belangrijk om kritisch te blijven over onszelf en onze methode. Daarom moet er kort ingegaan worden op de Grote StudentenBevraging zelf. In de werkgroep onderwijs werd vastgesteld dat de resultaten van de bevraging met enige voorzichtigheid moeten worden geïnterpreteerd. Tijdens de bespreking werd namelijk aangegeven dat studenten zich mogelijk moeilijk konden uitspreken over het onderwerp omdat het concept van een herexamenvrije zomer voor velen nog vrij abstract blijft. Zonder een concreet uitgewerkt model van een academische kalender is het voor studenten moeilijk om zich een duidelijk beeld te vormen van de praktische gevolgen van zo'n hervorming. Dit is een belangrijk aandachtspunt voor een volgende bevraging. Dit kan worden opgelost met een voorbeeld in de bevraging zelf, maar vooral voorafgaande communicatie.

5. Aandachtspunten bij het eventueel invoeren in de toekomst

a. Aandachtspunten

Wanneer het idee van een herexamenvrije zomer verder zou worden onderzocht of ingevoerd, is het belangrijk om met een aantal aandachtspunten rekening te houden. Zowel uit de studentenbevraging als uit de bespreking in de werkgroep blijkt dat de praktische uitwerking van een dergelijk systeem bepalend zal zijn voor hoe studenten het ervaren.

Voldoende voorbereidingstijd voor herexamens

Een eerste belangrijk aandachtspunt is de voorbereidingstijd voor herexamens. In het huidige systeem beschikken studenten vaak over een langere periode tussen de eerste examenkans en de herexamens. Deze periode wordt door veel studenten gebruikt om de leerstof opnieuw te verwerken, oefeningen opnieuw te maken en eventuele hiaten in hun kennis weg te werken.

Wanneer herexamens aanzienlijk vroeger zouden plaatsvinden, bestaat het risico dat deze voorbereidingstijd sterk wordt ingekort. Dit kan vooral problematisch zijn voor studenten die meerdere herexamens moeten afleggen of die een groter deel van de leerstof opnieuw moeten studeren. Bij een eventuele hervorming moet daarom worden nagegaan hoe studenten voldoende tijd kunnen behouden om zich degelijk voor te bereiden.

Impact op studenten in moeilijke omstandigheden

Daarnaast moet rekening worden gehouden met studenten die tijdens de examenperiode te maken krijgen met persoonlijke moeilijkheden of onverwachte omstandigheden. In het huidige systeem biedt de periode tussen januari/juni en augustus voor sommige studenten een herstelmoment waarin zij zich opnieuw kunnen organiseren en alsnog een herexamen kunnen voorbereiden.

Wanneer herexamens sneller volgen op de eerste examenkans, kan deze herstelperiode korter worden. Bij een mogelijke invoering van een herexamenvrije zomer moet daarom worden onderzocht hoe voldoende flexibiliteit kan worden behouden voor studenten die tijdelijk niet in staat zijn om examens af te leggen of zich optimaal voor te bereiden.

Spreiding en haalbaarheid van de herexamens

Een ander aandachtspunt betreft de spreiding van de herexamens. Veel studenten hebben meer dan één herexamen. Wanneer deze examens binnen een korte periode georganiseerd worden, kan het moeilijk worden om elk vak voldoende voor te bereiden.

Daarom is het belangrijk dat bij een eventuele hervorming wordt nagedacht over een haalbare spreiding van herexamens. Een systeem dat herexamens te sterk concentreert in een korte periode kan de werkdruk voor studenten verhogen en de slaagkansen negatief beïnvloeden, ook op de eerste zittijd wanneer al duidelijk is na de eerste examens dat er herexamens zullen volgen.

Duidelijkheid over examenplanning

Uit de bevraging blijkt dat studenten veel belang hechten aan duidelijke en tijdige communicatie over examendata. Onzekerheid over de planning van examens speelt vandaag een belangrijke rol in hoe studenten hun zomer organiseren. Dit belang rechtvaardigt een uitgebreidere analyse door de Studentenraad.

Een mogelijke hervorming van het herexamensysteem moet daarom gepaard gaan met duidelijke afspraken over de communicatie van examendata. Het tijdig publiceren van voorlopige en definitieve examenroosters kan studenten helpen om hun planning beter te organiseren en kan een deel van de huidige onzekerheid wegnemen.

b. Belangrijke verwante discussie: de academische kalender

De discussie over een herexamenvrije zomer staat niet los van de bredere organisatie van het academiejaar. Tijdens de bespreking in de werkgroep werd daarom ook gewezen op het belang van de academische kalender als geheel.

Een wijziging in het systeem van herexamens heeft immers onvermijdelijk gevolgen voor andere onderdelen van het academiejaar, zoals de planning van lessen, examens en lesvrije periodes. Wanneer herexamens bijvoorbeeld vroeger in het jaar worden georganiseerd, moet worden bekeken waar deze in de kalender kunnen worden ingepland zonder dat dit leidt tot een overbelasting van studenten of docenten.

Tijdens de bespreking werd ook aangehaald dat bepaalde alternatieve modellen denkbaar zijn. Zo werd bijvoorbeeld het idee besproken om herexamens niet langer in augustus te organiseren, maar in juli. In een dergelijk model zou er nog steeds een langere periode zonder examens kunnen bestaan, bijvoorbeeld van midden juli tot het begin van het volgende academiejaar.

Daarnaast werd breder nagedacht over mogelijke aanpassingen aan de academische kalender. Voorbeelden die werden genoemd zijn een andere spreiding van lessen en examens, meer tijd tussen het einde van de lessen en het begin van de examens, of een herverdeling van evaluatiemomenten over het academiejaar.

Uit deze discussie blijkt dat het debat over een herexamenvrije zomer niet enkel gaat over de timing van herexamens, maar ook over de bredere vraag hoe het academiejaar wordt georganiseerd. Indien een dergelijke hervorming ooit zou worden overwogen, is het daarom noodzakelijk om het volledige systeem van de academische kalender mee in beschouwing te nemen en de gevolgen ervan zorgvuldig te analyseren.

6. Conclusie van de Studentenraad

Het idee van een herexamenvrije zomer wordt door sommige studenten als aantrekkelijk ervaren, onder meer omdat het perspectief biedt op een langere periode zonder academische verplichtingen en meer duidelijkheid in de planning van de zomer. Tegelijkertijd bestaan er ook belangrijke bezorgdheden over de voorbereidingstijd voor herexamens, de spreiding van evaluatiemomenten en de impact op studenten die extra tijd nodig hebben om zich te organiseren na een moeilijke examenperiode. Het is dus belangrijker om een uitgebreid debat hierrond te voeren, dan het systeem snel te willen invoeren.

De resultaten van de studentenbevraging tonen bovendien aan dat studenten momenteel geen uitgesproken voorkeur hebben voor één bepaald systeem. Hoewel er een lichte openheid bestaat voor verandering, blijkt tegelijk dat studenten terughoudend reageren op concrete voorstellen die een duidelijke verschuiving in de academische kalender impliceren. Dit wijst er waarschijnlijk op dat veel studenten zich nog moeilijk een duidelijk beeld kunnen vormen van de praktische gevolgen van een herexamenvrije zomer.

De Studentenraad concludeert daarom dat het vandaag nog te vroeg is om een definitief oordeel te vellen over de wenselijkheid van een herexamenvrije zomer. Wel acht de Studentenraad het belangrijk dat dit debat tijdig en grondig wordt gevoerd, en dat de stem van de studenten daarin vanaf het begin wordt meegenomen.

Dit standpunt moet daarom in de eerste plaats worden gelezen als een eerste analyse van het debat rond de herexamenvrije zomer. De Studentenraad brengt hiermee de belangrijkste argumenten, aandachtspunten en vragen in kaart die uit de bevraging en de werkgroep naar voren kwamen. Indien de Universiteit Antwerpen in de toekomst concrete voorstellen zou ontwikkelen om het systeem van herexamens te hervormen, is het volgens de Studentenraad essentieel dat deze voorstellen opnieuw aan de studenten worden voorgelegd en dat hun ervaringen en bezorgdheden centraal blijven staan in de verdere discussie.

7. Strategische realisatie van het standpunt

Dit standpunt wordt voorgelegd aan de Onderwijsraad. Het is niet de bedoeling om dan meteen een groot debat te voeren, al zal de Coördinator wel eventuele vragen beantwoorden. Studenten vragen immers niet om het te laten invoeren. Het is wel de bedoeling dat wanneer de Onderwijsraad ooit zou besluiten dat ze hierover gaan nadenken, dit stuk al te vinden is op de officiële datasite van de Onderwijsraad, opdat dit sowieso naar boven komt dan en dat de Studentenraad dan daar meteen mee aan de slag kan.

De Studentenraad bedankt jullie voor het aandachtig doornemen van dit standpunt. Indien je hier vragen rond hebt, kan je mailen naar studentenraad.onderwijs@uantwerpen.be**.**